

XII. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1922 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1922 kunnallisneuvos V. v. Wright puheenjohtajana, ent. senaattori M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä kunnallisen keskustuomiston johtaja Y. Harvia, johtaja Y. Similä, neiti B. Tabelle, rouva H. Seppälä ja leipuri V. Salomaa jäseninä.

Lautakunnan sihteerinä toimivat arkkitehti A. Toivonen ja kaupunginvaltuuston myönnettyä hänelle osittaista virkavapautta vuoden alusta varatuomari V. Puustinen heinäkuun 15 p:ään saakka sekä arkkitehti A. Eriksson elokuun 7 p:stä syyskuun 1 p:ään; sittenkuin kaupunginvaltuusto kesäkuun 14 p:nä oli myöntänyt arkkitehti Toivoselle hänen hakemansa eron virastaan syyskuun 1 p:stä, valittiin arkkitehti Eriksson elokuun 30 p:nä lautakunnan sihteeriksi.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi kunnallisneuvos von Wright sekä jäseninä ent. senaattori Paasivuori ja neiti Tabelle.

Tontinvuokrajaostossa oli johtaja Harvia puheenjohtajana ynnä kunnallisneuvos von Wright ja rouva Seppälä jäseninä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat johtaja Harvia puheenjohtajana sekä johtaja Similä ja leipuri Salomaa jäseninä.

Lautakunnalla, jonka toiminta on kohdistunut toiselta puolelta kunnalliseen asuntopolitiikkaan ja toiselta puolelta varsinaisiin sosialisiin kysymyksiin, oli 1922 vuoden kuluessa yhteensä 21 kokousta. Meno- ja tulosääntöehdotukseen oli varattu määräraha 25 kokousta varten.

Asuntopula. Sosialilautakunta kiinnitti kertomusvuonna erikoista huomiota vallitsevaan asuntopulaan ja koetti käyttää hyväkseen sen poistamiseksi tarjona olevia mahdollisuuksia. Ollen sitä mieltä, ettei asunnottomuutta voida poistaa muulla tavalla kuin rakentamalla, koetti lautakunta niin paljon kuin suinkin toimia yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi ja elvyttämiseksi. Se seikka että valtio valtioneuvoston vuoden alussa tekemän päätöksen mukaisesti tehokkaasti ryhtyi rakennustoiminnan tukemiseen, helpotti tuntuvasti lautakunnan pyrkimyksiä, varsinkin kun kunnallisetkin viranomaiset yleensä suhtautuivat kysymykseen ymmärtävästi.

Asuntopulan lieventämisessä koski mutkikkain puoli niitä, jotka varattomuutensa takia eivät voineet päästä yleishyödyllisiin osakeyhtiöihin tahi osuuskuntiin. Tällaisissa tapauksissa huolehdittiin ensi sijassa kunnan omista työläisistä. Tässä ei auttanut muu keino kuin laajennettu rakennustoiminta kunnan tarpeiksi.

Kunnallinen uutisrakennustoiminta. Sittenkun kaupunginvaltuutetut M. Väisänen ja J. Suominen olivat syyskuun 7 p:nä 1921 tehneet esityksen uusien kunnallisten työväenasuntojen rakentamisesta vähintään 3,000 henkilölle ja valtuusmiesten valmisteluvaliokunta hankittuaan rahatoimikamarin sekä yleisten töiden hallituksen lausunnon asiasta oli helmikuun 3 p:nä 1922 päivätyllä läheteellä pyytänyt sosialilautakunnankin lausuntoa, valittiin lautakunnan kokouksessa samana päivänä asiaa valmistelemaan valiokunta, johon valittiin johtaja Harvia, rouva Seppälä ja johtaja Similä, minkä ohessa sihteeri Toivosen tuli olla valiokunnan apuna sen työssä. Valiokunnan laati-
man, lautakunnan helmikuun 10 p:nä hyväksymän esityksen mukaisesti, jossa ehdotettiin, että määrätylle paikalle Vallilaan kiireellisesti rakennettaisiin 3 yhteensä 72 asuinhuonetta sisältävää työväenasuntorakennusta ja että yhteensä 1,344,000 markaksi arvioituista rakennuskustannuksista 650,000 markkaa hankittaisiin lainana valtiolta ja 694,000 markkaa myönnettäisiin kaupungin omista varoista, päätti kaupunginvaltuusto helmikuun 22 p:nä rakennuttaa mainitut rakennukset. Sittenkuin rahatoimikamari maaliskuun 11:nä päivätyllä kirjelmällä oli kehoittanut lautakuntaa valitsemaan edustajia yksissä neuvoin kamarin kanssa käsittelemään ylläolevasta päätöksestä johtuvia asioita, valitsi lautakunta maaliskuun 20 p:nä edustajikseen rouva Seppälän ja arkkitehti Toivosen.

Olettaen, että syksyllä 1922 tultaisiin tekemään ehdotuksia kunnallisen asuntotuotannon jatkamiseksi, kehoitti rahatoimikamari kesäkuun 15 p:nä lautakuntaa valitsemaan edustajan, joka yhdessä kaupungin yleisten töiden hallituksen valitseman edustajan kanssa valmistelisi kysymystä rakennustoiminnan jatkamisesta Vallilan korttelissa n:o 585, ja valitsi lautakunta kesäkuun 29 p:nä pitämässään kokouksessa tähän toimeen arkkitehti Toivosen.

Sittenkun Uudenmaan läänin maaherra oli kaupunginvaltuustolle tehnyt esityksen n. s. Suvilahden kasarmin kuntoon saattamisesta asunnoiksi asunontarvitsijoille ja rahatoimikamari oli elokuun 5 p:nä pyytänyt sosialilautakunnan lausuntoa asiasta, esitti lautakunta tämän kysymyksen yhteydessä, että paras keino asunnottomuuden lieventämiseksi olisi kunnallisen uutisrakennustoiminnan jatkaminen ja ehdotti, että Vallilaan rakennettaisiin 12 samantyyppistä rakennusta kuin kolme paraikaa rakenteella olevaa; tätä tarkoitusta varten olisi kunnan varoista myönnettävä 2,393,000 markkaa ja valtiolta otettava avustus- ja kuoletuslainoja yhteensä 2,092,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto päätti elokuun 30 p:nä ehdotetuista rakennuksista rakennettavaksi 6 ja antoi rahatoimikamarille tehtäväksi yhdessä sosialilautakunnan kanssa esittää selvityksen asuntomarkkinoilla vallitsevista oloista ja tämän selvityksen nojalla laatia ehdotuksen asunnottomuuden poistamiseksi. Rahatoimikamarin asetettua tarkoitusta varten valiokunnan, johon sosialilautakunta valitsi kunnallisneuvos von Wrightin, johtaja Harvian ja rouva Seppälän sekä avustajaksi lautakunnan sihteerin Erikssonin, toimitti kaupungin tilastokonttori valiokunnan anomuksesta tiedustelun asuntopulan laajuudesta. Kerätyn numeroaineiston tarkastamisen jälkeen valiokunta tuli siihen tulokseen, että noin puolitousta tuhatta perhettä oli asunnon tarpeessa. Tämän johdosta katsoi valiokunta ensi toimenpiteenä tarpeelliseksi, että Vallilaan oli rakennettava vielä 6 entisten tyyppistä rakennusta lisää. Marraskuun 29 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto päätti 4 rakennusta rakennettavaksi. Vuoden 1922 kuluessa päätettiin niinmuodoin rakentaa yhteensä 13 samantyyppistä, 8 huoneen ja keittiön ja 8 hellahuoneen huoneistoa sisältävää rakennusta kortteliin n:o 585 Karstulantien varrelle Vallilaan. Näin varattiin asuntoja noin 200 perheelle.

Vallilan ullakkohuoneet. Asuntopulan lieventämiseksi tarjona olevia keinoja harkittaessa ehdotettiin yllämainitussa valiokunnassa, että Vallilan talonomistajia kehoitettaisiin sisustamaan uusia huoneita ullakoilleen. Tämän johdosta rahatoimikamari kääntyi kaupunginvaltuuston puoleen anoen, että kaupunki myöntäisi näitä töitä varten kiinteistönomistajille lainoja 3,000 markkaa tulisijaa kohti. Kaupunginvaltuusto myönsikin lokakuun 18 p:nä 600,000 markan suuruisen määrärahan tätä tarkoitusta varten. Vuoden lopussa ei vielä havaittu minkäänlaisia tuloksia tästä toimenpiteestä.

Suvilahden kasarmi. Mitä ennenmainittuun rahatoimikamarin hoitamaan Suvilahden kasarmiin tulee, johon huoneenvuokralautakunta kesällä sijoitti asunnottomia asumaan ja jonka asuttavaan kuntoon panemista varten valtuusto elokuun 30 p:nä myönsi 200,000 markkaa ynnä lokakuun 4 p:nä 300,000 markkaa, mainittakoon tässä yhteydessä, että siihen voitiin sijoittaa asumaan 115 perhettä. Koska asunto-olot tässä kasarmissa olivat sangen alkuperäiset, siirrettiin muutamia suurempia perheitä vähitellen sieltä Vallilan uusiin asuntoihin. Tämä ei kuitenkaan vähentänyt asukasten lukua Suvilahden kasarmissa, sillä vapaaksi tulleen asuintilan sai heti uusi asukas haltuunsa.

Koleraparakit. Rahatoimikamarin toimesta otettiin niinkään kaupungin koleraparakit, joitten sisustustyöt maksettiin yllämainitusta 300,000 markan suuruisesta määrärahasta, käytäntöön tilapäisiksi asunnoiksi ja niihin sijoitettiin 28 perhettä.

Suomenlinnan hätäasunnot. Tässä yhteydessä mainittakoon vieläkin, että kun asuntopulakysymys loppukesällä kävi erittäin polttavaksi, valtioneuvosto syyskuun 21 p:nä asetti yhteisen valtion ja kaupungin edustajien muodostaman valiokunnan, joka erityisesti keskitti huomionsa hätäasuntojen valmistamiseen Suomenlinnaan kuuluvalla Kustaanmiekan saarelle. Valtion kustannuksella sisustettiin sinne vuoden loppupuolella asuntoja 29 perheelle.

Näistä toimenpiteistä huolimatta ei asunnonpuute vuodenvaihteessa osoittanut mainittavia vähenemisen merkkejä. Kaupungin talojen isännöitsijän kansliassa, jossa asunnottomuusilmoituksia vuoden viime kuukausina vastaanotettiin, jonottivat ihmiset kaiken päivää turhassa huoneensaantitovossa.

Kysymys n. s. omakotialueista. Eräs rakennustoiminnan muoto, joka varmasti, vaikkakin hitaasti johtanee asunnottomuuden lieventämiseen, on omakotirakennusten aikaansaaminen. Sittenkun valtuusto vuonna 1920 oli luovuttanut erään Toukolan alueen omien kotien paikaksi ja vuonna 1921 laajentanut tätä aluetta, on käynyt ilmi, että omakotiaate yhä enemmän on saavuttanut yleisön suosion. Toukolassa on rakennustoiminta kertomusvuonna ollut erittäin vilkasta. Vuoden loppupuolella on ryhdytty toimenpiteisiin mainitun Toukolan alueen uutta laajentamista varten.

Myöskin Käpylässä ovat omakotitontit menneet hyvin kaupaksi. Kaupunginvaltuuston marraskuun 2 p:nä 1921 hyväksyttyä Käpylän korttelien n:o:jen 860—862, 865—874 ja 876 asemakaavan ja luovutettua niistä omakotirakennuksia varten korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 päätti sosialilautakunta syyskuun 23 p:nä siihen katsoen, että näiden viimeainittujen melkein kaikki tontit jo olivat annetut vuokralle, esittää valtuustolle, että tonttien kysynnän tyydyttämiseksi luovutettaisiin samaan tarkoitukseen muutkin korttelit, n:ot 860, 869—874 ja 876, joista korttelit n:ot 874 ja 876 tonttijaoitukseen nähden olivat kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman, syyskuun 13:nä päätyn ehdotuksen mukaan järjestetyt uudestaan; korttelien n:o:jen 860, 869—873 vielä vahvistamaton tonttijako ehdotettiin raha-

toimikamarin hyväksyttäväksi myöhemmin. Lokakuun 18 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän esityksen. Marraskuussa olivat miltei kaikki korttelien n:ojen 874 ja 876 tontit, mikäli asia koski lautakuntaa, jo luovutetut. Muitten korttelien tonttijako on paraikaa tekeillä.

Omakotitontteja ovat vuokranneet etupäässä kirvesmiehet, kivityömiehet ja ruumiillisen työn tekijät, jotka omin voimin voivat suorittaa melkoisen osan rakennustyöstä. Poikkeustapauksissa ovat muutkin kuntalaiset ryhtyneet omakotiyhtymisiin.

Rakennuspiirustusten laatimista varten ovat omakotirakentajat käyttäneet eri piirtäjiä, etupäässä nuorehkoja rakennusmestareita. Tämän johdosta on tontinvuokraajaostolla, sihteerillä ja asemakaava-arkkitehdillä ollut paljon työtä, ennenkuin piirustukset on saatu sellaiseen kuntoon, että ne tyydyttävät sekä esteettiset että myöskin yleishyödyllisten rakennuslainain saannin ehtona olevat vaatimukset. Myöskin rakennustoiminnan valvominen on huomattu tarpeelliseksi. Sen johdosta päätti sosialilautakunta toukokuun 11 p:nä tiedustella kaupunginasebakaava-arkkitehdiltä, voisiko lautakunta ja missä määrin odottaa häneltä apua omakotialueiden rakennustoiminnan valvomisessa. Asemakaava-arkkitehdin vastauksen perusteella, jossa hän ilmoitti, että asemakaavaosasto nykyisillä työvoimillaan tuskin voi sitoutua antamaan tehokasta avustusta ja samalla esitti, että lautakunta palkkaisi arkkitehdin, jonka tehtävänä olisi järjestää ja valvoa omakotirakentajien toimintaa, päätti lautakunta heinäkuun 6 p:nä, että mainittu näkökohta otettaisiin huomioon avoinna olevaa sihteerinvirkkaa täytettäessä. Valitettavasti osoittautui sittemmin kuitenkin, että juoksevat kansliatyöt ovat tulleet niin moninaisiksi, että sihteerin oli vaikea hoitaa niin tehokasta valvontaa, kuin sosialisessa, kunnallistaloudellisessa ja asuntopoliittisessa suhteessa tärkeä omakotirakennustoiminta oikeastaan vaatisi.

Omakotirakentajat, joiden enemmistö on varattomia työläisiä, ovat osoittautuneet sängen halukkaiksi käyttämään lainasaantilaisuutta kunnalta ja valtiolta. Koska valtio kuitenkin vasta kertomusvuonna rupesi antamaan halpoja kuoletuslainojaan, ei tämä lainatapa ehtinyt päästä mainittavaan käytäntöön; ennen sosialihallituksen julistaman hakemusajan päättymistä — syyskuun 13 p:ää — jätti ainoastaan 19 omakotirakentajaa lainahakemuksensa lautakunnalle. Saman kuukauden 23 p:nä lautakunta toimitti hakemukset rahatoimikamarille alustavan päätöksen saamista varten sosialihallitukselta. Anottu summa oli yhteensä 305,932 markkaa, ja myönsi sosialihallitus marraskuun 4 p:nä alustavasti tämän summan. Marraskuun 29 p:nä lautakunta kääntyi kaupunginvaltuuston puoleen anoen, että valtuusto lopullisesti anois sosialihallitukselta 17 omakotirakentajalle — 2 hakijaa oli peruuttanut hakemuksensa — jaettavaksi yhteensä 256,300 markan suuruisen kuoletuslainan toista kiinnitystä vastaan heidän rakentamiinsa taloihin Käpylän ja Toukolan omakotialueilla. Rahatoimikamarin puollettua esitystä kaupunginvaltuusto hyväksyi sen joulukuun 20 p:nä.

Rakennusyhtymät. Yleishyödyllisiä rakennusyhtymiä perustettiin kertomusvuonna verraten useita. Sitäpaitsi laajensivat muutamat vanhat yhtymät toimintaansa. Seuraaville yhtymille ehdotti lautakunta vuoden kuluessa annettavaksi avustusta:

O. Y. Virkamiesasuntoja — Tjänstemannabostäder A. B. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 808, tontit 44 ja 46. Rakennusohjelma: 3-kerroksinen kivirakennus, sisältäen 72 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 1,770,600 markkaa. Osakepääoma: 216,000 markkaa. I kiinnityslaina Suomalaiselta

säästöpankilta: 525,000 markkaa. Yhtiön anomuksesta lautakunta ehdotti maaliskuun 10 p:nä sille myönnettäväksi kaupungin avustuslainaa 237,600 markkaa, valtion avustuslainaa 475,200 markkaa sekä valtion kuoletuslainaa 316,800 markkaa. Tämän esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi huhtikuun 5 p:nä. Yhtiön rakennus valmistui syksyllä 1922.

Helsingin Vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Vallila r. l. Ensimmäinen rakennuskausi. Rakennuspaikka: Vallila, kortteli n:o 533. Rakennusohjelma: 4-kerroksinen kivitalo, sisältäen 150 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 3,300,000 markkaa. Osuuspääoma: 405,000 markkaa. I kiinnityslaina Helsingin säästöpankilta: 750,000 markkaa. Lautakunnan maaliskuun 20 p:nä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto toukokuun 17 p:nä hyväksyi osuuskunnan anomuksen, joka koski 495,000 markan suuruisen kaupungin avustuslainan, 990,000 markan suuruisen valtion avustuslainan sekä 660,000 markan suuruisen valtion kuoletuslainan myöntämistä. Mainitun rakennuksen valmistuttua kyseessä oleva yhtymä ilmoitti jatkavansa rakennustoimintaansa seuraavalla tavalla:

Toinen rakennuskausi. Rakennuspaikka: Vallilan kortteli n:o 533. Rakennusohjelma: 4-kerroksinen kivitalo, sisältäen 168 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 4,557,000 markkaa. Osuuspääoma: 840,000 markkaa. I kiinnityslaina Helsingin säästöpankilta 1,315,000 markkaa. Syyskuun 23 p:nä lautakunta esitti rahatoimikamarille, että kamari alustavasti anoi sosiaalihallitukselta mainittua osuuskuntaa varten valtiolta avustuslainaa 1,108,800 markkaa ja kuoletuslainaa 739,200 markkaa, ja myönsi sosiaalihallitus marraskuun 4 p:nä alustavasti nämä määrät. Marraskuun 7 p:nä lautakunta esitti kaupunginvaltuustolle, että kyseessä olevalle osuuskunnalle lopullisesti myönnettäisiin kaupungin avustuslainaa 554,400 markkaa, valtion avustuslainaa 1,108,800 markkaa, valtion kuoletuslainaa 739,600 markkaa, ja hyväksyi valtuusto marraskuun 29 p:nä tämän esityksen. Osuuskunnan rakennus on paraikaa tekeillä.

Bostadsaktiebolaget Eureka. Rakennuspaikka: tontti n:o 11 Topeliuksenkadun varrella korttelissa n:o 487. Rakennusohjelma: 6-kerroksinen kivitalo, sisältäen 132 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 4,400,000 markkaa. Osakepääoma: 2,200,000 markkaa. I kiinnityslaina Suomi-yhtiöltä 1,000,000 markkaa. II kiinnityslaina kaupungin lahjoitusrahastoista 700,000 markkaa. Lautakunnan maaliskuun 31 p:nä tekemästä esityksestä kaupunginvaltuusto toukokuun 3 p:nä päätti sosiaalihallitukselta anoa 550,000 markan suuruisen kuoletuslainan myöntämistä puheenaolevalle yhtiölle.

Asunto-osuuskunta Poisto r. l. Rakennuspaikka: Vallila, tontit n:ot 25 ja 27 korttelissa n:o 531. Rakennusohjelma: 2-kerroksinen kivitalo, sisältäen 33 asuinhuonetta. Rakennuskustannukset: 890,000 markkaa. Osuuspääoma: 66,000 markkaa. I kiinnityslaina 250,000 markkaa. Lainoja osuuskunnan jäseniltä: 101,000 markkaa. Maaliskuun 31 p:nä lautakunta esitti kaupunginvaltuustolle, että kyseessä olevalle osuuskunnalle myönnettäisiin: kaupungin avustuslainaa 109,000 markkaa, valtion avustuslainaa 218,000 markkaa sekä valtion kuoletuslainaa 146,000 markkaa, ja hyväksyi valtuusto toukokuun 3 p:nä tämän esityksen.

O. Y. Helsingin Kansanasunnot-Helsingfors Folkbostäder A. B. Ensimmäinen rakennuskausi: Rakennuspaikka: Käpylä, korttelit n:ot 817 ja 819. Rakennusohjelma: 4 2-kerroksista puutaloa, sisältäen yhteensä 32 huonetta. Rakennuskustannukset: 576,000 markkaa. Osakepääoma: 50,000 markkaa. I kiinnityslaina 150,000 markkaa.

Rahatoimikamarin tekemästä ja sosialilautakunnan toukokuun 11 p:nä puoltamasta esityksestä kaupunginvaltuusto kesäkuun 14 p:nä päätti merkitä yhtiössä osakkeita 30,000 markan edestä ja myöntää sille kaupungin avustuslainaa 87,000 markkaa, sekä anoa sosialihallitukselta valtion avustuslainaa 173,000 markkaa ja kuoletuslainaa 116,000 markkaa. Syyskuussa yhtiö päätti jatkaa rakennustoimintaansa seuraavalla tavalla:

Toinen rakennuskausi. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 824. Rakennusohjelma: 23 puurakennusta, sisältäen yhteensä 200 huonetta. Rakennuskustannukset: 4,500,000 markkaa. Osakepääoma: 630,000 markkaa. I kiinnityslaina Suomi-yhtiöltä 1,530,000 markkaa. Syyskuun 23 p:nä lautakunta esitti rahatoimikamarille, että kamari alustavasti anois sosialihallitukselta mainittua yhtiötä varten valtion avustuslainaa 1,080,000 markkaa ja kuoletuslainaa 720,000 markkaa, ja päätti sosialihallitus marraskuun 4 p:nä alustavasti myöntää yhtiölle mainitun avustuslainan, mutta kuoletuslainaa ainoastaan 360,000 markkaa. Rahatoimikamarin tekemästä ja lautakunnan marraskuun 7 p:nä kannattamasta esityksestä kaupunginvaltuusto marraskuun 29 p:nä päätti yhtiössä merkitä osakkeita 480,000 markan edestä ja myöntää sille kaupungin avustuslainaa 540,000 markkaa ja lainaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta 360,000 markkaa sekä lopullisesti anoa sosialihallitukselta valtion avustuslainaa 1,080,000 markkaa ja kuoletuslainaa 360,000 markkaa.

Helsingin vuokratalsyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l. Rakennuspaikka: Käpylä, korttelit n:ot 813 ja 816. Rakennusohjelma: 5 puurakennusta, sisältäen yhteensä 60 huonetta. Rakennuskustannukset: 1,140,000 markkaa. Osuuspääoma: 158,000 markkaa. I kiinnityslaina Suomalaiselta säästöpankilta 280,000 markkaa. Rahatoimikamarin tekemästä ja sosialilautakunnan huhtikuun 27 p:nä puoltamasta esityksestä kaupunginvaltuusto toukokuun 31 p:nä päätti myöntää osuuskunnalle kaupungin avustuslainaa 162,000 markkaa ja anoa sille sosialihallitukselta valtion avustuslainaa 324,000 markkaa sekä kuoletuslainaa 216,000 markkaa.

Asunto-osuuskunta Käpy r. l. Rakennuspaikka: Käpylä, kortteli n:o 822. Rakennusohjelma: 12 puurakennusta, sisältäen yhteensä 72 huonetta. Rakennuskustannukset: 1,300,000 markkaa. Osuuspääoma: 72,000 markkaa. I kiinnityslaina 383,000 markkaa. Rahatoimikamarin ja sosialilautakunnan esityksestä valtuusto päätti kesäkuun 14 p:nä myöntää osuuskunnalle kaupungin avustuslainaa 195,000 markkaa sekä anoa sosialihallitukselta valtion avustuslainaa 390,000 markkaa ja valtion kuoletuslainaa 260,000 markkaa.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseen käytettiin vuonna 1921 kaikkiaan 5,297,167 markkaa, mistä valtion osuus tekee 2,647,600 markkaa ja kaupungin osuus 1,323,800 markkaa avustuslainoista ynnä kaupungin edistämislainarahaston myöntämiä varoja 1,325,767 markkaa.

Vuonna 1922, jolloin lainanottajat nostivat osan edellämainittujen lainojen kautta myönnettyistä varoista, myönnettiin edelleen lainoja yhteensä 11,829,300 markkaa, mistä määrästä valtion osuus avustuslainoista teki 4,759,000 markkaa ja kuoletuslainoista 3,620,700 markkaa eli yhteensä 8,379,700 markkaa ja kaupungin osuus avustuslainoista ¹⁾ 2,380,000 markkaa, edistämislainarahastosta ¹⁾ 369,600 markkaa ja lahjoitusrahastoista 700,000 markkaa.

¹⁾ Tähän sisältyy 9,600 markkaa, jotka vuonna 1922 maksettiin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta, mihin rahastoon sittemmin siirrettiin vastaava määrä avustuslainojen määrärahasta vuoden 1923 menosäännössä.

Muista lautakunnan käsittelemistä sosialisista kysymyksistä kosketeltakoon tässä muutamia.

Arbetarnas i Helsingfors byggnads A. B. — Helsingin Työväen rakennus O. Y:n yhtiöjärjestyksen muutos. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta oli helmikuun 8 p:nä pyytänyt sosialilautakunnan lausuntoa eräitten Arbetarnas i Helsingfors byggnadsaktiebolag—Helsingin Työväen rakennusosakeyhtiö nimisen osakeyhtiön osakkeenomistajain valtioneuvostolle osoittaman anomuksen johdosta, josta kauppa- ja teollisuusministeriö oli maistraatin kautta pyytänyt kaupungin viranomaisten lausuntoa ja jossa 136 osakkeenomistajaa edustaen noin 150 osaketta anoi, että valtioneuvosto kieltäytyisi hyväksymästä sitä yhtiöjärjestyksen muutosta, jonka yhtiö 24 muun 1,227 osaketta edustavan osakkeenomistajan mielipiteen mukaan oli lähettänyt valtioneuvostolle vahvistettavaksi ja jonka muutoksen kautta osakkeenomistajat menettäisivät heille kuuluvan oikeutensa saada lunastaa yhtiön omistamia rakennuksia. Katsoen siihen että kyseessä oleva yhtiö tällaisen muutoksen kautta menettäisi yleishyödyllisen luonteensa ja muuttuisi liikeyritykseksi, sosialilautakunta maaliskuun 31 p:nä päätti mielipiteenään esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi kauppa- ja teollisuusministeriölle ehdottaa, ettei valtioneuvosto vahvistaisi mainittua muutosta ja että siinä tapauksessa, että tämä muutos kuitenkin hyväksyttäisiin, kaupunginvaltuusto päättäisi, ettei yhtiön kaupungilta vuokraamaa tonttia n:o 17 korttelissa n:o 167 vuokrauden kuluttua enää annettaisi yhtiölle vuokralle sekä että 110,000 markan suuruinen kiinnityslaina, jonka yhtiö aikoinaan oli saanut kaupungilta, saannattaisiin irti. Kaupunginvaltuusto päättikin lokakuun 18 p:nä ehdottaa yhtiöjärjestysmuutoksen evättäväksi, mutta ei asian silloisella asteella katsonut tarpeelliseksi ryhtyä muihin toimenpiteisiin.

Kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkeperusteet. Sittenkun Helsingin kaupungin työntekijäin ammattiosasto oli kokouksessaan helmikuun 11 p:nä 1921 tehnyt ehdotuksen erinäisiksi muutoksiksi kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteihin sekä kaupungin työntekijöille annettavaa sairaus- ja hautausavustusta sekä heidän leskilleen ja lapsilleen myönnettävää eläkettä koskeviksi määräyksiksi, oli rahatoimikamari maaliskuun 14 p:nä 1921 pyytänyt sosialilautakunnan lausuntoa asiasta. Lautakunta, joka ei ollut tahtonut ottaa asiaa lopullisesti käsiteläkseen, ennenkuin se oli saanut käytettäväkseen valtioneuvoston joulukuun 7 p:nä 1917 asettaman sosialivakuutuskomitean mietinnön, joka ilmestyi marraskuulla 1921, ja sen esityksen, joka kaupungin palkkalautakunnan valtuuston marraskuun 24 p:nä 1920 antaman määräyksen johdosta oli annettava muutoksiksi määräyksiin kaupungin viranpitäjille maksettavista palkkauksista ja eläkkeistä sekä viranpitäjäin eläkeperusteihin, mikä esitys annettiin joulukuun 29 p:nä 1920, jätti helmikuun 15 p:nä 1922 kamarille pitkähkön mietinnön, jossa ehdotettiin erinäisiä muutoksia puheenaoleviin eläkeperusteihin.

Mietintö keittiö- ja taloudenhoitokannalta suotavista käytännöllisistä laitteista. Sittenkun kaupunginvaltuusto kesäkuun 15 p:nä 1920 käsitellessään komitean mietintöä asunnonpuutteen poistamisesta oli antanut sosialilautakunnalle toimeksi asettaa seitsenjäsenisen komitean, johon kuuluisi eri nais- ja työläisjärjestöjen valitsemaa perheenäitejä kaikista yhteiskuntaluokista ja jonka tuli antaa mietintö siitä, mitä keittiö- ja taloudenhoitokannalta suotavia käytännöllisiä laitteita olisi järjestettävä niin hyvin kunnan oimiin kuin sen avustamiin rakennusyrityksiin, oli mainittu asia esillä sosialilautakunnan

seuraavan heinäkuun 1 p:nä pitämässä kokouksessa, jolloin siihen nähden, että Asuntoreformiyhdistys oli tehnyt aloitteen naisten asuntopäivien pitämiseksi ja asettanut erityisen eri naisjärjestöjen edustajista muodostetun toimikunnan niitä valmistelemaan, päätettiin kääntyä tämän toimikunnan puoleen pyytäen, että se asettaisi tämän komitean. Toimikunta asettikin maaliskuun 2 p:nä 1921 puheenaolevan komitean, joka sittemmin lähetti lautakunnalle ehdotuksensa. Toukokuun 3 p:nä 1922 lautakunta lähetti mietinnön kaupunginvaltuustolle.

Huoneenvuokrasäännöstelyn lopettaminen. Sen johdosta, että huoneenvuokrasäännöstelylain voimassaoloaika päättyisi toukokuun 31 p:nä 1922, päätti lautakunta kokouksessaan toukokuun 5 p:nä lähettää kaupungin talonomistajayhdistyksille kirjelmän, jossa tuotiin esiin vuokrakauden vaihteessa kenties ilmaantuvat vaikeudet ja jossa talonomistajia kehoitettiin ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin vaikeuksien lieventämiseksi.

Toimenpiteet keuhkotaudin vastustamiseksi. Sittenkun kaupunginvaltuusto tammikuun 25 p:nä 1922 oli kehoittanut rahatoimikamaria ja yleisten töiden hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin omaa kotia vaille olevien keuhkotautisten asumusten piirustusten ja kustannusarvion laadituttamista varten, antoi kamari hallitukselle tehtäväksi terveydenhoitolautakuntaa ja sosialilautakuntaa kuultuaan laatia kyseessä olevat piirustukset. Asian valmistelusta varten asettivat hallitus, terveydenhoitolautakunta ja sosialilautakunta yhteisen valiokunnan, johon sosialilautakunta maaliskuun 10 p:nä puolestaan valitsi kunnallisneuvos von Wrightin ja arkkitehti Toivosen. Valiokunta ehdotti, että korttelit n:ot 382, 383 ja 357 varattaisiin sellaisten perheiden asuntoja varten, joissa on keuhkotautisia perheenjäseniä, ja korttelit n:ot 354 a ja 354 b varattaisiin yksinäisille keuhkotautisille henkilöille, edellinen naisille ja jälkimmäinen miehille. Rahatoimikamari esitti ehdotuksen kaupunginvaltuustolle lokakuun 10 p:nä ja ehdotti, että aluksi rakennettaisiin kortteliin n:o 382 kaupunginarkkitehdin laatimien ja yllämainitun komitean hyväksymien piirustusten mukaan yksi 32 huonetta sisältävä rakennus, joka likimääräisen kustannusarvion mukaan tulisi maksamaan 710,000 markkaa. Valtuusto hyväksyi tämän esityksen ja kehoitti kamaria ottamaan huomioon tarvittavan määrärahan 1923 vuoden meno- ja tuloarvioehdotusta laadittaessa.

Ehdotus laiksi kunnallisesta asuntoylellisyysverosta. Syyskuun 25 p:nä rahatoimikamari lähetti lautakunnalle lausunnon antamista varten rahatoimenjohtajan filosofiantohtori J. Helon laatiman ehdotuksen laiksi kunnallisesta asuntoylellisyysverosta. Lautakunta päätti lokakuun 23 p:nä hyväksyä jäsenensä johtaja Harvian laatiman mietinnön asiasta, jossa yllämainittu lakiehdotus sellaisenaan ehdotettiin evättäväksi, mutta samalla tehtiin ehdotus ennen vuotta 1917 rakennettujen kiinteistöjen verottamisesta. Tämä verotus, joka perustuisi konjunktuurivoittoon — kyseessäolevien kiinteistöjen vuokratulot kun ovat suhteettoman suuret verrattuina niihin sijoitettuun pääomaan — ehdotettiin tapahtuvaksi siten, että kiinteistöjen omistajain olisi vuosittain suoritettava lisäveroa kiinteistötuloista suoritettuun kunnallisveroon määrätty prosentti, esim. 3 % verotettavasta tulosta.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto. Sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuonna 13 kokousta. Vuoden 1922 määräraha oli varattu 12 kokousta varten.

Jaoston hoitamien talojen kannattavaisuustila vuodenvaihteessa selviää allamainitusta vuoden 1922 tilinpäätöksen supistelmasta:

<i>Menot.</i>	Smk.	<i>Tulot.</i>	Smk.
Menoarvion mukaan ..	279,006: —	Tuloarvion mukaan....	607,200: —
Kalliinajanlisäykset	48,753: 75	Kaupunginvaltuuston	
Kaupunginvaltuuston		marraskuun 15 p:nä	
marraskuun 15 p:nä		1922 tekemän päätök-	
1922 tekemän päätök-		sen mukaan	25,425: —
sen mukaan	22,800: —	Arvioitujen tulojen yli-	
Määrärahaa ylitetty....	1,575: 75	jäämä	11,035: —
Säästö.....	324,115: 50	Määrärahoja säästynyt	32,591: —
Yhteensä	676,251: —	Yhteensä	676,251: —

Vuoden loppupuolella laajeni jaoston toiminta-ala sen kautta, että Karstulantien varrelle Vallilaan rakennettiin 6 kpl. yhteensä 96 huoneistoa sisältävää rakennusta, jotka rahatoimikamari syyskuun 26 p:nä kehoitti lautakuntaa ottamaan haltuunsa ja joista 3 valmistui lokakuussa ja 3 joulukuussa. Ensimainittujen kolmen rakennuksen kannattavuuslaskelman menopuoli lokakuun 10 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta päättyi 22,800 markkaan. Koska vastaavaa määrärahaa ei ollut budjetissa, kääntyi jaosto lokakuun 17 p:nä rahatoimikamarin välityksellä kaupunginvaltuuston puoleen saadakseen mainitun summan lisätyksi vastaavaan määrärahaan. Marraskuun 15 p:nä valtuusto myöntyi tähän anomukseen. Koska rakennusohjelma siihen aikaan, jolloin budjettiehdotukset oli kamarille jätettävä, käsitti kaikkiaan 9 rakennusta, laskettiin näitä varten 1923 vuoden budjettiin eri kannattavuuslaskelma, joka päättyi 336,000 markkaan, jolloin ei mitään voittoa arvioitu.

Sen johdosta, että kannattavuuden mukaan lasketut vuokrat Karstulantien varrella sijaitsevilla uutisrakennuksissa vanhojen kunnallisten työväenasuntojen vuokriin verrattuina olivat nousseet jotakuinkin korkeiksi, ollen nimittäin 8 markkaa neliömetriltä kuukaudessa, pyysi rahatoimikamari marraskuun 18 p:nä uutta talousarvioehdotusta, joka oli laadittava sille pohjalle, että kaikki kunnalliset työväenasuntorakennukset kannattavuuteen nähden pidettäisiin yhtenä kokonaisuutena, joten vuokrat niissä kaikissa tulisivat olemaan samat. Tällaiseen tasoitukseen ei jaosto kuitenkaan katsonut voivansa ryhtyä, koska suurin osa työväenasuntoja oli maksimivuokramääräysten alainen eikä niiden vuokria voitu korottaa niin paljon, että siitä olisi ollut sanottavasti hyötyä. Ja joskin vuokria olisi voitu korottaa, ei jaoston mielestä olisi ollut suotavaa, että muut vuokralaiset olisivat olleet pakotetut maksamaan uutisrakennuksien aiheuttaman tappion. Mainitun tappion peittäminen verotuksella ei myöskään ole sopivaa, koko uutisrakennustoiminta kun silloin saisi hätäavunleiman. Jaosto ehdotti sentakia, että vuokrat pidettäisiin ennallaan, varsinkin sentähden että uudet rakennukset mukavuuksiin nähden olivat paljon paremmin varustetut kuin vanhat ja korkeampi vuokra niistä sentähden olisi paikallaan. Rahatomikamari hyväksyikin sittemmin jaoston ehdottamat vuokrat.

Jaostossa oli usein keskusteltu siitä epäkohdasta, että työväenrakennuksissa asuvat lukuisat lapsijoukot vallattomasti juoksentelevat kaduilla ja pihamailloilla ilman valvontaa. Marraskuun 4 p:nä päätettiin sentähden kääntyä kaupunginvaltuuston puoleen anoen, että jaosto oikeutettaisiin ottamaan palvelukseensa emännöitsijän, jonka tehtävänä olisi johtaa ja valvoa lasten

ulkoilmaleikkejä sekä myös neuvoilla ja ohjauksilla avustaa työläisvaimoja kodinhoitoa koskevilla kysymyksissä ja että mainittu virkailija saisi korvaukseksi toimestaan vapaan, hellahuoneen käsittävän asunnon. Kaupunginvaltuusto hyväksyikin joulukuun 13 p:nä tämän esityksen päättäen että emännöitsijä otettaisiin vuodeksi eteenpäin.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä toimi kertomusvuonna kamreeri G. Weckman.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaosto. Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kertomusvuonna kaikkiaan 24 kokousta. Budjettiin oli varattu ainoastaan 18.

Jaoston toiminta kohdistui paitsi tontti- ja rakennuskysymysten valmistamiseen lautakunnalle, enimmäkseen vuokraoikeuden saantia ja siirtoa koskevien anomusten tutkimiseen, piirustusten tarkastamiseen sekä omakotialueitten valvomiseen. Näille jaosto silloin tällöin teki tarkastusretkiä, joista yhdellä pidettiin kokous.

Jaoston lautakunnan hyväksyttäväksi valmistelemista asioista olivat tärkeimmät seuraavat:

Vallilan vuokratonttien tarkastus. Koska, mikäli jaoston tietoon oli tullut, Vallilan vuokratonteilla sijaitsevien talojen hoito ja kunnossapito ei ollut tyydyttävä ja kaupunki vuokrasopimusten määräysten mukaan on oikeutettu pitämään katselmuksia vuokra-alueilla, päätti jaosto huhtikuun 5 p:nä ehdottaa sosialilautakunnalle, että lautakunta esittäisi rahatoimikamarille, että ensi kerralla pidettävässä puheenaolevan laatusessa katselmuksessa kiinnitettäisiin huomiota sanottuihin puutteellisuuksiin ja että sosialilautakunnan edustajalle annettaisiin tilaisuus olla tarkastuksessa saapuvilla. Asiaa koskeva esitys jätettiin huhtikuun 27 p:nä lautakunnan puolesta rahatoimikamarille. Kamari päätti toukokuun 9 p:nä, että kaupungingeodeetin oli lautakunnalle ilmoitettava, milloin kolmivuotiskatselmuksia pidetään. Katselmuksista ilmoitettiin syyskuun alkupuolella, jolloin kaupungingeodeetti, rahatoimikamarin edustaja ja sosialilautakunnan sihteeri yhdessä kävivät tarkastamassa kyseessä olevia taloja, antaen silloin määräyksiä, miten paljon korjauksia oli eri tapauksissa tehtävä.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön anomus vuokra-ajan pitentämisestä. Sittenkun Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö kaupunginvaltuuston lokakuun 21 p:nä 1916 tekemän päätöksen mukaan oli 5 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1917 lukien, saanut vuokralle Vallilan korttelin n:o 555, oli rahatoimikamari tehnyt yhtiön kanssa vuokrasopimuksen, jonka mukaan kortteli oli oleva täydellisesti rakennettu vuokratuuden kuluessa ja puolet suunnitellusta rakennusryhmästä valmistettava kahden ensimmäisen vuoden kuluessa. Jos nämä ehdot täytettiin, oli yhtiöllä oikeus nauttia vuokravapautta ja vuokrauden päättyessä, sittenkun kortteli oli otettu asemakaavaan, lunastaa se 20 markan maksusta m²:ltä; muussa tapauksessa oli yhtiö velvollinen heti kahden ensimmäisen vuoden päätyttyä suorittamaan niiltä vuokraa 11,48 markkaa vuodessa sekä saman vuokramaksun jäljellä olevalta vuokratuudelta. Lokakuun 31 p:nä 1919 rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että yhtiölle, vaikkakin se kahden ensimmäisen vuoden kuluessa oli rakentanut ainoastaan 32 % katurakennusten ja 29 % koko korttelin rakennusalaista eikä siis ollut täyttänyt vuokrasopimuksen ehtoa, kuitenkin rakennusaikana val-

linneisiin poikkeuksellisiin oloihin ja rakennustoiminnan elpymisen suotavuuteen katsoen myönnettäisiin jatkuva vuokravapaus sillä ehdolla, että yhtiö ennen kesäkuun 1 p:ää 1922 rakentaisi valmiiksi mainitun korttelin koko rakennusalan, missä tapauksessa yhtiö saisi takaisin vuoden 1917 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1919 kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta suorittamansa vuokran, 23,696 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyikin joulukuun 15 p:nä 1919 tämän esityksen. Kun määräkausi oli mennyt umpeen, kääntyi yhtiö rahoituskamarin puoleen pyytäen, että vaikkakaan yhtiöllä ei määräkauden kuluessa ollut ollut tilaisuutta suorittaa rakennustoimintaansa, sille kuitenkin myönnettäisiin 10 vuoden pitennetty vuokra-aika, ja pysyi kamari kertomusvuoden kesäkuun 14 p:nä sosialilautakunnan lausuntoa asiasta. Tontinvuokrajaosto, joka samaan aikaan käsitteli kyseessä olevan yhtiön anomusta saada Käpylästä tonttipaikka 100 asuntoa käsittävää rakennusyritystä varten, esitti heinäkuun 5 p:nä lautakunnalle asiaa koskevan mietinnön, jossa ehdotettiin, että yhtiön vuokraoikeus kortteliin n:o 555 pitennettäisiin 7 vuodella eli kesäkuun 1 p:ään 1929 sillä ehdolla, että yhtiö lähivuosina toteuttaisi mainitun rakennusohjelmansa Käpylässä. Muussa tapauksessa olisi vuokra-aika lyhennettävä 5 vuodeksi. Edellyttäen, että yhtiö saisi 7 vuoden pituisen vuokraajan, olisi sen neljän ensimmäisen vuoden kuluessa kesäkuun 1 p:stä 1922 lukien, rakennettava 150 huoneistoa sisältävä rakennuksen osa ja kolmen seuraavan vuoden kuluessa loput eli 170 huoneistoa. Sitäpaitsi ehdotettiin sen tapauksen varalta, että yhtiö toteuttaisi rakennusohjelmansa, tontinvuokran suuruus yhtiölle edullisemmaksi kuin siinä tapauksessa, ettei ohjelma toteutettaisi. Ellei yhtiö vuokrauden kuluessa toteuttanut rakennusohjelmaansa, ei se saisi estää määrätystä maksusta vuokraamasta sille koko korttelia 50 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1922 lukien, kuitenkin sillä ehdolla, että kortteli rakennettaisiin valmiiksi 5 vuoden kuluessa, laskettuna kesäkuun 1 p:stä 1929. Ellei yhtiö silloinkaan ole rakentanut, on se menettänyt mahdollisuuden vuokra-ajan pitentämiseen, ja tontin vuokraoikeus sille rakennettuine rakennuksineen joutuu kaupungin haltuun.

Sosiaalilautakunta hyväksyi puolestaan heinäkuun 6 p:nä tämän esityksen ja lähetti sen rahoituskamarille.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiö anoi syyskuussa rahoituskamarilta tonttipaikkaa Käpylässä 100 asuntoa käsittävää rakennusohjelmaa varten sekä kamarin välitystä avustuksen saamiseksi valtiolta. Sosialilautakunta antoi syyskuun 23 p:nä puoltavan lausunnon anomuksesta ja ehdotti tonttipaikan varattavaksi tarkoitukseen, mutta kun sosialihallitus marraskuun 4 p:nä hylkäsi laina-anomuksen, ei yhtiö, mitä Käpylään tulee, jatkane rakennussuunnitelmaansa.

Tonttiasioita. Vallilan kaupunginosassa sijaitsevien aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevia asioita oli jaostolla käsiteltävänä kaikkiaan 20. Useimmissa tapauksissa olivat tontit rakennetut; korkein luovutussumma, 205,000 markkaa, jota kiinteistöä arvioitaessa ei katsottu liian korkeaksi, koski tonttia n:o 78 It. Viertotien varrella, pienin taas melkein rakentamatonta tonttia n:o 13 Päijänteentien varrella, joka luovutettiin 1,000 markalla.

Anomuksista, jotka koskivat vuokraoikeuden myöntämistä Vallilan tontteihin ensi kertaa, puollettiin 11.

Toukolassa siirrettiin 4 tonttia ja annettiin ensi kertaa vuokralle niinkään 4.

Käpylässä siirrettiin 16 tonttia ja annettiin ensi kertaa vuokralle 32 tonttia.

Koska 12 vuokraajaa, jotka aikaisemmin olivat saaneet tontteja Käpylästä, eivät määrätyn ajan kuluessa olleet käyneet allekirjoittamassa vuokrasopimuksiaan, julisti rahatoimikamari heidät syyskuun 21 p:nä oikeutensa menettäneiksi ja määräsi tontit vapaiksi muille annettaviksi. Jaosto ehdotti marraskuun 21 p:nä kyseessä olevat tontit annettavaksi uusille vuokraajille.

Kertomusvuonna jaosto tarkasti ja puolsi hyväksyttäväksi 60 rakennuspiirustukset, joista 49 oli omakotirakentajain ja 8 yleishyödyllisten rakennusyhitymien piirustuksia.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto. Tällä jaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 5 kokousta. Budjettiin oli varattu määräraha 8 kokousta varten.

Lainarahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1922 2,264,250 markkaa, johon määrään tuli lisäksi vuoden 1922 talousarviossa rahaston kartuttamiseksi myönnetty 1,000,000 markan määrä.

Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön lainamäärä oli joulukuun 31 p:nä 1922 3,071,677: 74 markkaa, joten samana ajankohtana rahastossa oli myönnettäväksi vapaita varoja 192,572: 26 markkaa. Kertomusvuonna myönnettiin lainarahastosta lainoja seuraavasti: Asunto-osakeyhtiö Ouluntie n:o 7:lle 25,000 markkaa, koneenkäyttäjä K. E. Roos'ille 3,300 markkaa, sanomalehdentoimittaja M. Puputille 5,000 markkaa, O.Y. Helsingin kansanasunnoille 360,000 markkaa ja Asunto-osuuskunta Käpy r. l.:lle 9,600 markkaa.

Sittenkun valtio valtioneuvoston helmikuun 3 p:nä 1922 tekemän päätöksen mukaan oli kertomusvuonna ruvennut antamaan halvempikorkoisia kuoletuslainoja kuin ne, joita voidaan antaa kaupungin edistämislainarahastosta, ei rahastoa ole erittäin paljon käytetty. Jaoston toimintana on sen vuoksi enimmäkseen ollut tutkia ja lautakunnalle valmistaa valtion ja kaupungin avustusta hakevien rakennusyritysten anomuksia.

Korpaksen—Ruskeasun siirtolapuutarhat. Korpaksen—Ruskeasun siirtolapuutarhojen hallinnosta huolehti erityinen hallitus, johon kuuluivat sosiaalilautakunnan valitsemina rouva H. Seppälä ja lautakunnan sihteeri arkkitehti A. Toivonen varsinaisina jäseninä sekä puutarhuri S. Olsson ja työmies V. Salovaara varajäseninä, Svenska kvinnoförbundet-yhdistyksen valitsemina neiti E. Lagerbohm vakinaisena ja neiti L. de la Chapelle varajäsenenä, Fylgia-yhdistyksen valitsemina herra R. W. Björklund varsinaisena ja herra O. Strömberg varajäsenenä ynnä Martta-yhdistyksen valitsemina rouva A. Wessberg vakinaisena ja neiti K. Huldén varajäsenenä. Siirtolapuutarhojen hallituksen puheenjohtajana oli herra Björklund ja varapuheenjohtajana herra Strömberg. Hallituksen sihteerinä ja neuvojana toimi puutarhuri O. Lundén.

Hallituksella oli kertomusvuonna 3 kokousta, joissa käsiteltiin kaikkiaan 10 asiaa. Useimmat näistä koskivat siirtolapuutarhatupien piirustusten tarkastamista. Sitä paitsi käsiteltiin kysymykset kaivojen kaivattamisesta viljelysmaiden kastelua ja juomaveden hankkimista varten sekä siirtolapuutarhojen asemakartan hankkimisesta.

Viljelyslohkot olivat kuten viime vuonna jaettuina edellämäinnittujen yhdistysten kesken.